

αντιπολεμικό διήμερο

• ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ • ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ • ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

16 - 17
ΑΠΡΙΛΙΟΥ
ΓΑΛΛΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΧΑΛΕΠΑ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ

ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

ελεύθερο λογισμικό
ανοιχτός κώδικας

Σοφά αποφθέγματα που συνηγορούν στη χρήση του ελεύθερου λογισμικού:

“Δώσε σε έναν άνθρωπο ένα ψάρι και θα τον χορτάσεις μίαν ημέρα. Μάθε του να ψαρεύει και θα τον ταΐσεις για όλη του τη ζωή”

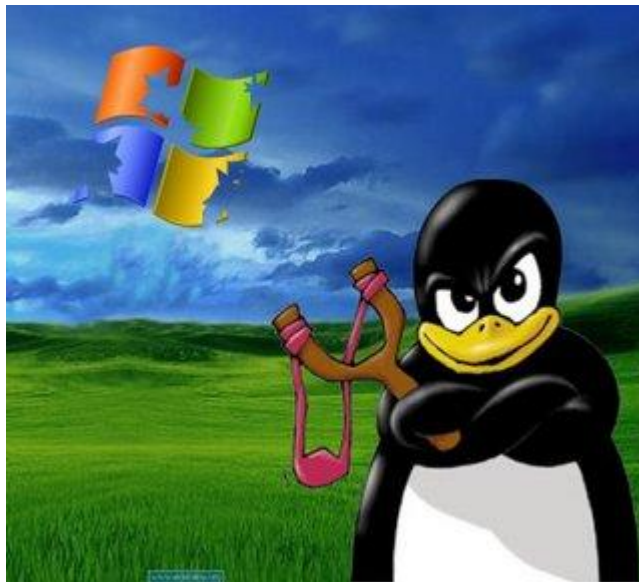
“Στις περισσότερες χώρες το εμπόριο επιβλαβών πραγμάτων όπως τα ναρκωτικά τιμωρείται. Τότε πως είναι δυνατόν οι άνθρωποι που πουλάνε προϊόντα της Microsoft να μένουν ατιμώρητοι;”

We use Linux for all our mission-critical applications. Having the source code means that we are not held hostage by anyone's support department. (Russell Nelson, President of Crynwr Software)

"Who is General Failure and why is he reading my hard disk ?" Microsoft spel chekar vor sail, worgs grate”

*`When you say "I wrote a program that crashed Windows", people just stare at you blankly and say "Hey, I got those with the system, *for free*." (By Linus Torvalds)*

Ποτέ μην εμπιστεύεσαι ένα λειτουργικό σύστημα που δεν έχει πρόσβαση στον πηγαίο του κώδικα. ;-)

Και η το βραβείο της ασχετοσύνης πάει στην γνωστή πατάτα που έχει μείνει στην ιστορία:

“όλοι ξέρουμε ότι το ελεύθερο λογισμικό έχει πολύ περιορισμένες εφαρμογές και δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί τόσο ευρέως όσο άλλο λογισμικό.»

–Γ. Αλογοσκούφης, Ελληνικό Κοινοβούλιο, 09/02/2006”

Φαντάζεσαι έναν ηλεκτρονικό κόσμο όπου τίποτα δεν είναι ελεύθερο, το λογισμικό είναι δεσμευμένο και κανείς δεν έχει πρόσβαση στον πηγαίο κώδικα; Μπορείς να φανταστείς ότι τα προγράμματα, τις εικόνες, την μουσική που νόμιμα κατέχεις, ΔΕΝ θα μπορείς να τα δανείσεις πουθενά, δεν θα μπορείς καν να τα μετατρέψεις σε mp3 για το αυτοκίνητό σου και σαν να μην φτάνουν όλα αυτά, αν τα διαγράψεις κατά λάθος θα πρέπει να τα αγοράσεις ξανά;

Όλα αυτά, δεν αποτελούν κάποιο σενάριο για μια ταινία ψηφιακού (!) τρόμου, αλλά απεναντίας βρισκόμαστε ένα βήμα πριν από την πραγματοποίησή τους. Πράγματι, αν δει κανείς προσεκτικά γύρω του, όλα αυτά κατοχυρώνονται από τις πατέντες λογισμικού και τα drm.

Απλοϊκά, οι πατέντες λογισμικού είναι πατέντες που αποσκοπούν στο να εμποδίσουν άλλους ανθρώπους από το να χρησιμοποιήσουν συγκεκριμένες ιδέες ή προγραμματιστικές μεθόδους υλοποίησης λογισμικού. Για παράδειγμα το τόσο γνωστό και αυτονόητο σε όλους μας διπλό κλικ, όπως και το page up - page down στην Αμερική αποτελούν πατέντες, δεσμευμένες από την “καλή μας” Microsoft!(βλ. Υποσ. 1).

(Θεωρούμε ότι η εφαρμογή του συστήματος πατέντων στην επιστήμη και στην έρευνα δρα ανασταλτικά προς την ανάπτυξη αυτών. Και αυτή είναι η ελαφρά εκδοχή καθώς οι πατέντες πολλές φορές “εμποδίζουν” υπανάπτυκτες χώρες να τις χρησιμοποιήσουν(επειδή δεν μπορούν να τις αγοράσουν) με ακραίο παράδειγμα την αδυναμία χωρών του τρίτου κόσμου να παράξουν εμβόλια “πατενταρισμένα” από μεγάλους κολοσσούς).

Μάλιστα, πηγαίνοντας ένα βήμα παραπέρα χωρίς αυτό να αποτελεί συνέχεια των πατέντων λογισμικού, εταιρείες-κολοσσοί (Sony, Apple, BBC)

αποφασίζουν να αφαιρούν κάθε δυνατό δικαίωμα από τα προϊόντα τους, γεγονός που συνοψίζεται με τον όρο drm. Με τον όρο DRM (digital rights management) εννοούμε το σύνολο των τεχνολογιών εκείνων οι οποίες περιορίζουν τις δυνατότητες και τα δικαιώματα του χρήστη όσον αφορά το ψηφιακό υλικό που βρίσκεται στην κατοχή του. Αυτές οι τεχνολογίες εφαρμόστηκαν κυρίως στα προϊόντα που προστατεύονται από πνευματική ιδιοκτησία (ταινίες, μουσική). Πρακτικά, αυτό σημαίνει ότι ένας χρήστης δεν μπορεί να αντιγράψει μουσική που έχει νόμιμα αγοράσει, δεν μπορεί να την μετατρέψει σε άλλου τύπου φορμά (για παράδειγμα να μετατρέψει ένα νόμιμα αγορασμένο και αυθεντικό cd σε mp3 στον υπολογιστή του). Όλοι θυμόμαστε τα αυθεντικά cd πριν λίγα χρόνια τα οποία δεν μπορούσαμε να περάσουμε στον υπολογιστή μας, παρά το ότι τα είχαμε αγοράσει νόμιμα. Η τεχνολογία που δεν επέτρεπε την μεταφορά τους στον υπολογιστή είναι ένα είδος DRM.

Δυστυχώς, τις τεχνολογίες αυτές φαίνεται να τις αποδέχονται αλλά και να τις ενσωματώνουν οι μεγάλες εταιρείες λογισμικού. Η Apple έχει ήδη ενσωματώσει τέτοιες τεχνολογίες στα προϊόντα της, ενώ το καινούριο λειτουργικό σύστημα της Microsoft, τα Windows Vista έχουν αναπτύξει μια διεπαφή για να υποστηρίξει τα υπάρχοντα αλλά και ενδεχομένως νέα είδη drm, και μάλιστα ενσωματώνουν αυτό το λογισμικό.

Ευτυχώς, υπάρχει ο αντίλογος σε όλα αυτά. Από πολύ παλιά, και για την ακρίβεια το 1985, ιδρύεται από τον Richard Stallman το FSF (Free Software Foundation - Ίδρυμα Ελεύθερου Λογισμικού) το οποίο είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός, που στηρίζει το κίνημα του ελεύθερου λογισμικού. Με τον όρο ελεύθερο λογισμικό εννοούμε

λογισμικό που βρίσκεται κάτω από τέσσερις ελευθερίες:

- Η ελευθερία να εκτελείται το πρόγραμμα για οποιοδήποτε σκοπό
- Η ελευθερία να μελετάται ο τρόπος λειτουργίας του προγράμματος και να προσαρμόζεται κάθε φορά στις ανάγκες μας. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι να δίνεται ο πηγαίος κώδικας του προγράμματος.
- Η ελευθερία του να αναδιανέμουμε τα προγράμματα με σκοπό να βοηθήσουμε το συνάνθρωπό μας.
- Η ελευθερία να τροποποιούμε το πρόγραμμα, να το βελτιώνουμε και να το κοινοποιούμε πίσω στην κοινότητα, με σκοπό να επωφεληθεί ολόκληρη η κοινότητα. Ο πηγαίος κώδικας είναι επίσης απαραίτητη προϋπόθεση για αυτό.

Όλα τα παραπάνω τεκμηριώνονται και νομικά, καθώς υπάρχει η άδεια GNU/GPL και το λεγόμενο copyleft (κατ'αντιστοιχία με το copyright).

Προγράμματα που βρίσκονται κάτω από copyleft μπορούν να διανεμηθούν ελεύθερα, νόμιμα και να δοθούν στον οποιοδήποτε από οποιοδήποτε. Το λογισμικό που η ομάδα ΕΛ/ΛΑΚ δίνει είναι ελεύθερο λογισμικό. Μπορείτε να το προμηθευτείτε νόμιμα από εκεί. Μπορείτε επίσης να το κατεβάσετε, εξίσου νόμιμα και δωρεάν. Μπορείτε να το χαρίσετε. Να το πουλήσετε. Αλλά αυτός που θα το αγοράσει μπορεί να το χαρίσει επίσης. Νόμιμα. Ή να το πουλήσει πιο ακριβά. Μαζί με το πρόγραμμα, μπορείτε να έχετε ελεύθερη πρόσβαση στον κώδικα του προγράμματος. Και αν θέλετε μπορείτε να τον αλλάξετε. Αρκεί βέβαια στην περίπτωση που κάνοντας μια αλλαγή πουλήσετε την τροποποιημένη έκδοση, στη συνέχεια να επιστρέψετε το αποτέλεσμα πίσω στην κοινότητα. Όπως

αντιλαμβάνεται κανείς λοιπόν, το λογισμικό που βρίσκεται κάτω από τέτοια άδεια, διακατέχεται από απόλυτη ελευθερία. Το σκεπτικό πίσω από αυτό, είναι ότι κατ' αυτό τον τρόπο δημιουργείται πιο αξιόπιστο και ποιοτικό λογισμικό, στη διάθεση της κοινωνίας.

Η νομική αυτή άδεια, έχει εξελιχθεί με το πέρασμα των χρόνων. Τώρα διανύουμε την τρίτη της εκδοχή, την GPL3. Πλέον, εκτός από λογισμικό, η άδεια αυτή καλύπτει και μια σωρεία άλλων τομέων. Για παράδειγμα, έχουμε την δυνατότητα να δημιουργήσουμε μέχρι και μπύρα ή κόκα-κόλα(!) κάτω από αυτή την άδεια! Με μια αναζήτηση στο ίντερνετ, βρίσκουμε εύκολα την συνταγή για την δική μας κόκα-κόλα!

Το κίνημα του ελεύθερου λογισμικού όμως δεν σταματάει εδώ. Στον αντίποδα των DRM και όχι μόνο δημιουργείται η άδεια CC (Creative Commons) η οποία αφορά κυρίως καλλιτεχνικές δημιουργίες και επιτρέπει προϊόντα καλλιτεχνικής δουλειάς (μουσική ταινίες, φωτογραφίες αλλά ακόμα και λογισμικό) να αναδιανέμονται ελεύθερα, να μιξάζονται ή να τροποποιούνται, αναλόγως με τις επιθυμίες του δημιουργού του. Ήδη υπάρχουν πολλά τέτοια παραδείγματα καλλιτεχνών που παρέχουν τα προϊόντα της δουλειάς με αυτού του τύπου την άδεια και πληθαίνουν συνεχώς.

Η διαμάχη συνεχίζεται. Είναι γενικώς παραδεκτό ότι υπάρχει μια μεγάλη προσπάθεια φίμωσης του ελεύθερου λογισμικού και των προϊόντων του. Πρόσφατα έγινε μια μεγάλη προσπάθεια να καθιερωθούν οι πατέντες λογισμικού στην Ευρώπη. Δεν πέρασε. Το θέμα δεν είναι μόνο νομικό. Είναι κυρίως κοινωνικό. Στις μέρες μας, οι υπολογιστές και το λογισμικό κυριαρχούν παντού. Οτιδήποτε κι αν κάνουμε το κάνουμε με την βοήθεια ενός υπολογιστή. Επομένως, το θέμα γίνεται πιο σύνθετο. Είναι θέμα κατεύθυνσης που βάζουμε στο λογισμικό και στον τρόπο που θα χρησιμοποιούμε, εμείς και αυτοί κυρίως που έρχονται μετά από μας τα ψηφιακά μέσα και προϊόντα. Πρέπει να αναρωτηθούμε τι θέλουμε. Και να

στηρίζουμε τις επιλογές μας, αποφασίζοντας με ποιον θα πάμε και ποιον θα αφήσουμε. Θέλουμε έναν ψηφιακό κόσμο πλήρως ελεγχόμενο (αλλά όχι από μας), στον οποίο θα πληρώνουμε κάθε μας επιλογή ή λάθος (γρατζούνισα το CD μου, τι κάνω τώρα;) ή έναν κόσμο όπου τα προϊόντα πνευματικής ιδιοκτησίας θα είναι ελεύθερα και στο λογισμικό θα έχουμε πρόσβαση όλοι; Θέλουμε έναν κόσμο ελιτιστών, όπου πρόσβαση στις πιο

κρίσιμες και τελευταίας αιχμής τεχνολογίες θα έχουν μόνο αυτοί που μπορούν να το αντέξουν οικονομικά, ή έναν κόσμο όπου όλες οι τεχνολογίες θα είναι ελεύθερες στον παγκόσμιο ιστό και κάθε ένα μέλος της κοινωνίας ξεχωριστά θα έχει πρόσβαση και θα μπορεί να τις τροποποιήσει σύμφωνα με τις ανάγκες του κάθε φορά; **Η επιλογή είναι δικιά μας. Είναι στο χέρι του καθενός.**

1. Ελληνική σελίδα για τις πατέντες λογισμικού. <http://epatents.hellug.gr/>
2. The GNU project <http://www.gnu.org/>

Οι κοινότητες στο ελεύθερο λογισμικό -----

Το ελεύθερο λογισμικό έχει σχεδιαστεί για να μοιράζεται σε όσους προτίθενται να το χρησιμοποιήσουν και δεν υπάρχουν περιορισμοί σε αυτό εκτός από έναν: **οποιαδήποτε αλλαγή επιφέρει στην αρχική έκδοση και διανέμεις πρέπει να είναι ελεύθερα διαθέσιμη ξανά σε όποιον ενδιαφέρεται.** Το πνεύμα της προσφοράς και της συνεργασίας υπάρχει άλλωστε από την πρώτη κιόλας μέρα! Το πρώτο πράγμα που έκανε ο κύριος Linus Torvalds κατά τη δημιουργία της πρώτης έκδοσης του Linux ήταν να ζητήσει τη βοήθεια άλλων, και την έλαβε! Άγνωστοι ήρθαν σε επαφή μαζί του και προσφέρθηκαν να συνεισφέρουν τον χρόνο τους, τις ικανότητές τους και όλη τους την προσπάθεια για να βοηθήσουν σε αυτό το project. Αυτός υπήρξε και ο τρόπος που το Linux αναπτύσσεται έκτοτε. Χιλιάδες άνθρωποι παγκοσμίως προσφέρουν το δικό τους κομμάτι στο παζλ και το ίδιο ισχύει βέβαια και για την γνώση όσον αφορά το επαναστατικό αυτό λειτουργικό.

Εδώ λοιπόν υπεισέρχεται και η έννοια της **κοινότητας στο ελεύθερο λογισμικό**, δηλαδή μιας ολοζώντανης συλλογικότητας χρηστών ανά τον κόσμο μέλος της οποίας γίνεται ο καθένας την ίδια στιγμή που αποφασίζει να χρησιμοποιήσει λογισμικό ανοιχτού κώδικα. Ένα από τα προνόμια αυτής της συμμετοχής είναι και η εύρεση λύσης σε κάθε πρόβλημα που μπορεί να συναντήσεις μέσω των αντίστοιχων **forums, newsgroups, support groups, wiki** και ομάδων που

δραστηριοποιούνται μέσω του παγκόσμιου ιστού.

Έτσι, ο κάθε χρήστης συμμετάσχει για άλλη μια φορά άμεσα στην εξέλιξη του λογισμικού, κοινοποιώντας τα όποια προβλήματα συναντά κατά καιρούς. Η κοινότητα ψάχνει και εντοπίζει τις λύσεις γι' αυτά τα προβλήματα αλλά πολλές φορές προτείνει ο ίδιος κάποια λύση και τη θέτει προς συζήτηση. Η διαδικασία αυτή είναι ανοιχτή σε όλους, γι' αυτό και η ταχύτητα

ανάπτυξης υπερέχει κατά πολύ αυτήν της “γραφειοκρατικής” εκδοχής της στο κλειστό λογισμικό.

Οι developers (οι παραγωγοί του λογισμικού) άδραξαν αυτή την ευκαιρία ώστε να παρακολουθούν τις απόψεις των μελών του forum και να βελτιώνουν όλο και περισσότερο το λογισμικό τους. Αυτή ήταν και η αρχή των support groups. Τα support group

αποτελούνται από ομάδες έμπειρων προγραμματιστών που διαθέτουν το χρόνο, τις γνώσεις και τις ικανότητες τους για το καλό της κοινότητας, με σκοπό αφενώς τη βελτίωση του λογισμικού οόσον αφορά το λειτουργικό του χαρακτήρα, και αφετέρου την εξυπηρέτηση όλων των μελών κοινότητας, δημιουργώντας λογισμικό που είναι φιλικό προς τον απλό χρήστη.

Επιπλέον, τα support group, εκδίδουν manuals / guides για διάφορα περιζήτητα θέματα, όπως π.χ η εγκατάσταση ενός ανοικτού κώδικα λειτουργικού συστήματος. Οι οδηγοί αυτοί ενημερώνονται συνεχώς και είναι ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για πολλούς νέους και μη χρήστες.

Άλλο ένα μέσο υποστήριξης και ανταλλαγής ιδεών μεταξύ των χρηστών είναι και οι ομάδες που δρουν σε τοπικό επίπεδο και

- installfests: τα installfests έχουν ως στόχο την επίδειξη εγκατάστασης των λειτουργικών προγραμμάτων , την άμεση επίλυση προβλημάτων όσον αφορά αυτά, καθώς και τη δωρεάν διανομή cd εγκατάστασης, προγραμμάτων ανοικτού κώδικα , βιβλίων πού περιστρέφονται γύρω από τη φιλοσοφία του ελεύθερου λογισμικού κ.α.
- LAN parties: τα party αυτά αποτελούν πρωτοβουλίες των ομάδων αυτών όπου οι εκάστοτε ενδιαφερόμενοι συγκεντρώνονται και ανταλλάσσουν αρχεία, προγράμματα και δεδομένα και διοργανώνουν events με multiplayer παιχνίδια.
- Hackfests: παρόμοια με τα installfests τα hackfests διοργανώνονται με σκοπό την ενημέρωση της τοπικής κοινότητας σε θέματα προγραμμάτων ανοικτού κώδικα , υπολογιστικών τεχνικών κ.α. , όλα σε σχέση πάντα με την ιδεολογία του ανοικτού, ελεύθερου κώδικα.
- Συνέδρια πού αποσκοπούν στο να έρθουν σε επαφή οι ενδιαφερόμενοι σε τοπικό και εθνικό επίπεδο και να συζητήσουν την πορεία του κινήματος.

αποσκοπούν στην προώθηση του ελεύθερου λογισμικού κυρίως σε άπειρους χρήστες που πρόσφατα απελευθερώθηκαν από τα δεσμά του κλειστού λογισμικού. Μια τέτοια ομάδα είναι η ομάδα ΕΛ/ΛΑΚ (Ελεύθερο Λογισμικό, Λογισμικό Ανοικτού Κώδικα). Η ομάδα αυτή αποτελείται από μέλη των κοινοτήτων ελευθέρου λογισμικού διοργανώνουν δραστηριότητες όπως

Ομάδα ΕΛ/ΛΑΚ δραστηριοποιείται και στα Χανιά και αναλαμβάνει παρόμοιες πρωτοβουλίες, προωθώντας τις ιδέες του ελεύθερου λογισμικού στη τοπική κοινωνία..

Όσα αναφέρθηκαν, δείχνουν με ξεκάθαρο τρόπο πως η τεχνολογία και ελευθερία ιδεών ωθούν στην ανάπτυξη της κοινωνίας και του πολιτισμού, με το τρόπο που εμείς θέλουμε. Το ελεύθερο λογισμικό είναι σταθμός σ' αυτή τη πορεία και είναι ευθύνη όλων των εμπλεκόμενων να το διαδώσουμε σε ακόμα περισσότερο κόσμο.

Τεχνολογία στην υπηρεσία του κινήματος -----

Από τη στιγμή που ο άνθρωπος ξεκίνησε να οργανώνεται σε κοινότητες και να δημιουργεί πολιτισμό, μια από τις κυρίαρχες ανάγκες του έγινε η συλλογή πληροφοριών και η ενημέρωση, όχι μόνο για βιοποριστικούς λόγους, αλλά γιατί η περιέργεια και η δίψα για γνώση είναι έμφυτα χαρακτηριστικά του ανθρώπου. Με τη πάροδο του χρόνου και την ανάπτυξη της τεχνολογίας στήθηκε ένας

μηχανισμός για την εκπλήρωση αυτής της κοινής επιθυμίας. Σήμερα, με κύριο υποστηρικτή την αλματώδη ανάπτυξη της τεχνολογίας, σχεδόν το σύνολο της πληροφόρησης γίνεται από τα ΜΜΕ (TV/εφημερίδες/Internet). Επομένως ο πολιτισμός και η ενημέρωση που αυτά προωθούν επηρεάζει ολόκληρη τη κοινωνία.

Ας αναλογιστούμε όμως με τι μας τροφοδοτούν καθημερινά τα ΜΜΕ. Παραπληροφόρηση, μονόπλευρη ενημέρωση, πολιτισμός τηλεσκουπιδιών / facebook, βομβαρδισμός διαφημίσεων / προώθηση υπερκαταναλωτισμού / εμπορευματοποίηση ακόμα και του “ελεύθερου” παγκόσμιου ιστού, κλειστές άδειες / πατέντες στη τέχνη και το λογισμικό, προώθηση κορεσμένων προτύπων για τη νεολαία, λαϊκιστική αντιμετώπιση κοινωνικο-πολιτικών προβλημάτων με σκοπό την απόκρυψη των πραγματικών αιτιών που τα δημιουργούν, μηδαμινή προσπάθεια καλλιέργειας της κριτικής σκέψης και εμπάθυνσης στη γνώση.

Ο κορεσμός των πατροπαράδοτων περισσότερο, αλλά και πιο πρόσφατων “συστημάτων” ενημέρωσης με όλα τα παραπάνω δύσκολα πλέον αποκρύπτεται. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η απαξίωση της έντυπης πληροφόρησης (εφημερίδες), η οποία προκειμένου να επιβιώσει έχει καταδικαστεί να παραδοθεί πλήρως στην αγορά, καλύπτοντας την αμαυρωμένη πλέον ανεξαρτησία και εγκυρότητα της με καταναλωτικά τρικ (ταινίες, διαφημιστικά ένθετα, καταναλωτικές προσφορές), προωθώντας ακόμα περισσότερο έναν υποταγμένο και εμπορευματοποιημένο πολιτισμό. Το κοινό στρέφεται πια σε άλλα μέσα πληροφόρησης, στα οποία με τη βοήθεια της τεχνολογικής εξέλιξης είναι πλέον εφικτό ο πολίτης να μετατραπεί σε υποκείμενο της αναζήτησης και διάδοσης των πληροφοριών, από αντικείμενο που τον καθιστούν τα παραδοσιακά Μέσα Ενημέρωσης.

Δυστυχώς όμως η ανάπτυξη της της ζωή μας και αποθηκεύουν το υλικό τεχνολογίας, στο υπάρχον κοινωνικό- προς οποιαδήποτε μελλοντική χρήση πολιτικό σύστημα συνεπάγεται και την εναντίον μας. Οι συνομιλίες μας σε δίκτυα χρήση της σε τομείς που αρχίζουν από σταθερής και κινητής τηλεφωνίας, μέσω την καταπάτηση δημοκρατικών SMS και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου δικαιωμάτων και καταλήγουν σε παρακολουθούνται και καταγράφονται πολεμικές εφαρμογές και έχουν (δεν πρόκειται για σενάριο επιστημονικής καταστροφικές συνέπειες για την φαντασίας αλλά πραγματικότητα - πρόγραμμα ECHELON). Όλα αυτά, σε συνδυασμό με πλήρες ιστορικό των

Κάμερες και κλειστά κυκλώματα κινήσεων μας στο Internet, στο σύντομο παρακολούθησης σε δρόμους και μέλλον (αν όχι ήδη) θα καταλήγουν στον δημόσιους χώρους, σε διαδηλώσεις, ακόμα προσωπικό ηλεκτρονικό μας φάκελο. και έξω από τα σπίτια μας, καταγράφουν

Ακόμα και η κατεύθυνση της εκπαιδευτικής το τελευταίο όμως, δείχνουν πως υπάρχει διαδικασία σε τομείς που αφορούν και η δυνατότητα και η ευθύνη όλων τεχνολογίες αιχμής, έχει στραφεί σχεδόν όσων οραματίζονται ένα διαφορετικό αποκλειστικά προς την εξυπηρέτηση των μέλλον και κοινωνική οργάνωση, να παραπάνω αναγκών. Όποτε φτάνουμε σε αναγνωρίζουν τη θετική χρήση που σημείο να παρατηρούμε ότι για παράδειγμα μπορεί να αποκομισθεί από σχεδόν κάθε στη σχολή “αιχμής” ηλεκτρονικών τεχνολογία, και να προσπαθούν να την μηχανικών που βρίσκεται στο Πολυτεχνείο αντιστρέψουν προς όφελος τους. Κι εδώ Κρήτης, διπλωματικές / διδακτορικές υπεισέρχεται και η συνεισφορά της εργασίες, ακόμα και ολόκληρα εργαστήρια κοινότητας του Ελεύθερου λογισμικού, καταπιάνονται με ανάπτυξη τεχνολογιών καθώς με την ανάπτυξη λύσεων αναγνώρισης φωνής και οπτικής ελεύθερου λογισμικού αντίστοιχων των ταυτοποίησης. Και θα αναρωτηθείτε μα δεν “κλειστών” τεχνολογιών δίνει την μπορούν αυτές οι τεχνολογίες να δυνατότητα στους συμμετέχοντες να αποδειχθούν ωφέλιμες για την κοινωνία; έρθουν πιο κοντά στην τεχνολογία να Φυσικά και μπορούν. Αλλά όταν το κίνητρο γίνουν υποκείμενα στην ανάπτυξη αυτής, πίσω από την έρευνα είναι η και εν τέλει συντελεί στην απεξάρτηση χρηματοδότηση από εταιρίες, τότε λογικό της κοινωνίας από την κατεύθυνση που είναι ότι η παραγόμενη τεχνολογία θα χαράζουν στην τεχνολογία οι νόμοι των χρησιμοποιηθεί ώστε να αποσπαστεί το πολυεθνικών.

μεγαλύτερο δυνατό ποσοστό κέρδους από αυτή, και δη το πατεντάρισμά της συνεπάγεται ότι για να χρησιμοποιηθεί η εν λόγω γνώση για άλλο σκοπό προϋποθέτει άλλη μία ροή κεφαλαίου προς αυτήν την κατεύθυνση.

Αλλά αφού αναφερθήκαμε στο Πολυτεχνείο Κρήτης οποιοδήποτε παράδειγμα δυσμενούς ανάπτυξης της τεχνολογίας βρίσκεται στη σκιά της επιβεβαίωσης οποιοσδήποτε και χωρίς αυτές να διεξαγωγής πολεμικής έρευνας (ελέγχονται από κάπου, αποτελεί πεδίο αεροπλάνα τύπου predator) στο ΠΚ. Διαλόγου και ανταλλαγής απόψεων, όπως Δυστυχώς, το μεγαλύτερο κομμάτι της επίσης και μια πολιτιστική βιβλιοθήκη όχι τεχνολογικής προόδου αφορούσε πάντα μόνο κειμένων και φωτογραφιών, αλλά πολεμικές εφαρμογές. Παρόλα αυτά, το υπερρογκώδες κεφάλαιο και ανθρωπόρες εργασίας που δαπανούνται σε έρευνες με τέτοια κατεύθυνση, μερικές φορές καταλήγουν σε ανεξέλεγκτες από τους χρηματοδότες εφαρμογές, με ποιο τρανταχτό παράδειγμα, τη δημιουργία του παγκόσμιου ιστού (internet) από έρευνα του αμερικανικού στρατού μερικές δεκαετίες πριν.

Οι διάφορες επεκτάσεις της τεχνολογίας που πολλές φορές πλήττουν τα πολιτιστικά και ελευθεριακά χαρακτηριστικά της κοινωνίας, μας βρίσκουν τις περισσότερες περιπτώσεις θεατές. Παραδείγματα όπως

Στη φάση που βρισκόμαστε, ο κύριος τομέας συμβολής της τεχνολογίας είναι η πληροφόρηση και η προώθηση του διαφορετικού πολιτισμού που θέλουμε. Σημαντικότερο εργαλείο και κύριο μέσο έκφρασης αυτής της προσπάθειας είναι το Internet, μέσω του οποίου μπορεί να γίνει ταχύτατη μετάδοση πληροφοριών από οποιοσδήποτε και χωρίς αυτές να διαλόγου και ανταλλαγής απόψεων, όπως επίσης και μια πολιτιστική βιβλιοθήκη όχι μόνο κειμένων και φωτογραφιών, αλλά κάθε μορφής τέχνης.

Ήδη υπάρχοντα παραδείγματα που δημιουργήθηκαν και αναπτύχθηκαν προς αυτό το σκοπό, υπάρχουν πολλά. Blogs, forums, κοινότητες αντιπληροφόρησης, ζωντανές συνομιλίες μέσω Internet, ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες κειμένων-φωτογραφιών-μουσικής και άλλων μορφών τέχνης, διαδικτυακό ραδιόφωνο, όλα προσελκύοντας συνεχώς περισσότερους χρήστες λόγω καινοτομιών (όπως της διαδραστικότητας μεταξύ τους), αλλά και απογοήτευσης από τα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης.

- Τα **blogs** είναι ηλεκτρονικά ημερολόγια που μπορεί ο καθένας να δημιουργήσει και να διαχειριστεί αποκλειστικά. Μέσα σε αυτά, παραθέτει δικές του ιδέες, απόψεις, ειδήσεις, εκθέσεις συνεισφέροντας και αυτός, στο κομμάτι της πληροφόρησης και

του πολιτισμού. Υπάρχει επίσης η δυνατότητα σχολιασμού και ανάπτυξης διάλογου με τους αναγνώστες, ενώ τέλος μπορεί να διατηρήσει την ανωνυμία του, και να μην λογοκριθεί για οτιδήποτε γράψει.

- Τα **forums** είναι δικτυακοί τόποι ανοικτού διαλόγου. Κάθε χρήστης του internet έχει τη δυνατότητα να αποτελέσει μέλος της κοινότητας, να παρακολουθεί και να παίρνει μέρος στις συζητήσεις - διαλόγους, και κυρίως να ξεκινά δικό του θέμα. Παρουσιάζουν μεγάλη ευκολία στη συζήτηση τεχνικών θεμάτων. Ένας χρήστης με μια απλή παραπομπή σε μια άλλη ιστοσελίδα μπορεί να δώσει λύση στο πρόβλημα που αντιμετωπίζει κάποιος άλλος.
- Οι **κοινότητες αντιπληροφόρησης** είναι ουσιαστικά forum οι χρήστες των οποίου εστιάζουν στην άμεση και ανεξάρτητη πληροφόρηση κυρίως για ζητήματα της επικαιρότητας, αλλά λειτουργούν και ως αρχείο γεγονότων.
- Οι **ζωντανές συνομιλίες** μέσω internet (IRC chat) είναι πλατφόρμες στις οποίες μπορούν να συμμετέχουν πολλοί χρήστες ταυτόχρονα επικοινωνώντας άμεσα, αφού η ανταλλαγή των μηνυμάτων γίνεται ζωντανά.
- Οι **ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες** είναι δικτυακοί τόποι που φιλοξενούν πλήθος δεδομένων-πληροφοριών. Υπάρχουν ηλεκτρονικές εγκυκλοπαίδειες με τεράστιο πλήθος καταχωρήσεων, υπάρχουν συλλογές φωτογραφιών και άλλων μορφών ψηφιακής τέχνης, καθώς και διαδικτυακοί σταθμοί που εκπέμπουν ελεύθερα το πρόγραμμα που επιμελείται ο χρήστης.

Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει εδώ στην ανάπτυξη ανοικτών ηλεκτρονικών εγκυκλοπαιδειών, με πρώτο και ευρύτατα γνωστό παράδειγμα την γνωστή σε όλους **Wikipedia.org** (Βικιπαίδεια). Στην ουσία με αποκλειστική βοήθεια της τεχνολογίας, είμαστε μάρτυρες της κατάρρευσης ενός ολόκληρου συστήματος παροχής και “μεταλαμπάδευσης” της γνώσης. Πλέον, η ανάκτηση γνώσεων και πληροφοριών είναι και άμεση χρονικά (όχι απλά οι ηλεκτρονικές εγκυκλοπαίδειες, αλλά ολόκληρο το περιεχόμενο του παγκόσμιου ιστού), και κυρίως προσβάσιμη σε όλους, χωρίς τους φραγμούς (οικονομικούς, ταξικούς) που έθετε το παραδοσιακό σύστημα. Σε καμία περίπτωση βέβαια δεν πρέπει να παραλείψουμε την σημαντικότερη εξέλιξη της μετάβασης από ένα σύστημα με πυλώνα την μονομερή παροχή γνώσης από τον συγγραφέα-αυθεντία, σε αυτό της **συλλογικής** διαμόρφωσης, κατάκτησης και μετάδοσης της γνώσης. Ίσως η πρώτη σε σημασία όλων των συλλογικών διαδικασιών.

Ένα άλλο ταχύτατα αναπτυσσόμενο μέσο στο διαδίκτυο με την βοήθεια της τεχνολογίας είναι οι **μουσικές βιβλιοθήκες ανοικτών αδειών** (πχ jamendo.com). Τα τελευταία χρόνια οι δισκογραφικές εταιρίες, όπως και αυτές που εμπορεύονται δικαιώματα ταινιών βλέπουν τη γη να χάνεται κάτω από τα πόδια τους. Το παράθυρο της απελευθέρωσης της τέχνης από την αγορά που άνοιξε το internet, οδηγεί όλο και περισσότερο κόσμο να απαξιώσει το υπάρχον μοντέλο εμπορευματικής εκμετάλλευσης της τέχνης (μουσική, ταινίες), με τις όποιες επιπτώσεις του (αρνητικές προφανώς) ακόμα και στην ίδια τη μορφή και το χαρακτήρα αυτής. Από την πλευρά του κοινού, το να “κατεβάσει” ένα άλμπουμ έχει γίνει κύρια προτίμηση, αλλά ακόμα και καλλιτέχνες (πχ Radiohead) αναγνωρίζουν το αδιέξοδο του παραδοσιακού μοντέλου και, δηλώνοντας παράλληλα απέναντι στην εμπορική εκμετάλλευση του έργου τους, διαθέτουν το έργο τους απευθείας μέσω internet χωρίς την παρεμβολή δισκογραφικών εταιριών. Παράλληλα απέναντι στην λογική της εμπορευματοποίησης/πραγματοποίησης της τέχνης και των κλειστών αδειών πνευματικών δικαιωμάτων DRM (γίνεται

προσπάθεια να ενισχυθούν αυτά τα συστήματα ως τελευταία προσπάθεια σωτηρίας των δισκογραφικών εταιριών), προωθούνται μοντέλα ανοικτών αδειών (όπως η Creative Commons) οι οποίες δίνουν στον καλλιτέχνη πλήρη διαχείριση του έργου του και του τρόπου που αυτό διατίθεται στο κοινό. Έτσι μπορούμε να μιλάμε για ελεύθερη τέχνη και πολιτισμό ο οποίος ξεφεύγει από στενά, διαμορφωμένα από την αγορά, πλαίσια, που μπορεί να προωθήσει ακόμα και το κίνημα και τις κατακτήσεις του και δίνει σε οποιονδήποτε την δυνατότητα να εκφραστεί, και σε οποιονδήποτε να έχει πρόσβαση στο έργο του.

Όλες αυτές οι προεκτάσεις της τεχνολογίας ήδη ξεδιπλώνουν τις μεγάλες δυνατότητες τους στην κατεύθυνση που επιθυμούμε, με πρώτο παράδειγμα τη συμβολή τους στις φοιτητικές κινητοποιήσεις των τελευταίων χρόνων. Δικτυακά “εργαλεία” όπως τα edopytexneio.org, athens.indymedia.org και tvxs.gr που κινούνται στη λογική forum - wiki - αντιπληροφόρησης παίζουν καθοριστικό ρόλο στην οργάνωση του φοιτητικού (και όχι μόνο) κινήματος, με άμεση και συνεχή ενημέρωση για τις εξελίξεις, συγκέντρωση και επικοινωνία μεταξύ των καταλήψεων και των φοιτητικών συλλόγων, και πολλά άλλα - επίσης αποτελούν μόνιμη μορφή ενημέρωσης, ακόμα και σε περιόδους μη κινήματος, απέναντι στα κορεσμένα παραδοσιακά ΜΜΕ. Παρόλα αυτά η εκμετάλλευση των τεχνολογικών εξελίξεων έχει σίγουρα μεγαλύτερο ορίζοντα από τον συντονισμό του κινήματος και την αρχειοθέτηση και προβολή των έμπρακτων και πολιτιστικών του κατακτήσεων. Είναι όμως επίσης σίγουρο ότι αυτός ο ορίζοντας πλαταίνει μέρα με τη μέρα καθώς βρισκόμαστε μόλις στην αρχή της αξιοποίησης των προοπτικών που απλώνονται μπροστά στα πόδια μας.

Αντιδιαμετρικά με τη προσπάθεια που γίνεται η εκπαιδευτική διαδικασία να εμποτιστεί με ανάπτυξη τεχνολογιών

“αιχμής” οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν ενάντια στα δικαιώματά μας, είναι ευκαιρία και χρέος μας ως φοιτητικό κίνημα να καταβάλουμε όλες μας τις δυνάμεις ώστε να αποκτήσουμε λόγο στο ποίον της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η κατεύθυνση στην οποία θέλουμε στραμμένη την εκπαίδευση, την τεχνολογία και την έρευνα, είναι προς την ικανοποίηση των αναγκών μας και όχι των αναγκών της αγοράς. Ίσως κάποτε βρεθούμε και στην ευχάριστη θέση να αναπτύσσουμε τεχνολογίες υπέρ του κινήματος, όπως οι προαναφερθείσες, μέσω της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Ένα παράθυρο στο πως βλέπουμε την τεχνολογία μέσα στην εκπαίδευση είναι ενασχόληση μας και η προσπάθεια προώθησης του ελεύθερου λογισμικού, το οποίο απαντά στη λογική των κλειστών αδειών (DRM) και κινείται σε αυτή της συλλογικής ανάπτυξης της τεχνολογίας, με δικά μας κριτήρια, και για τις δικές μας ανάγκες. Ο πολιτισμός των ανοικτών κοινοτήτων που προωθούμε είναι επίσης ένα δείγμα του πολιτισμού που ενστερνιζόμαστε. Ένας πολιτισμός που αγκαλιάζει και προωθεί την ελεύθερη μετάδοση τέχνης και ιδεών και προσπαθεί με όλες του τις δυνάμεις να ξεπεράσει το εμπόδιο των κλειστών αδειών, προσπάθεια την οποία εκφράζει πλήρως το ελεύθερο λογισμικό/λογισμικό ανοικτού κώδικα. Αυτός ο πολιτισμός θέλουμε να είναι κομμάτι κάθε πτυχής της δραστηριότητας μας, πόσο μάλλον της έκφρασης της δημιουργικότητας μας. Δημιουργικότητας η οποία στο μέλλον θα επεκταθεί σε ακόμα περισσότερες τεχνολογικές καινοτομίες οι οποίες υπερβαίνουν τα στενά όρια της αγοράς και μπορούν να βοηθήσουν στην διαμόρφωση διαφορετικών μορφών οργάνωσης της κοινωνίας - με ανοιχτές άδειες, συλλογικές δραστηριότητες και δημιουργία, αντιπληροφόρηση, και μία τέχνη πραγματικά ελεύθερη.

Η εφαρμογή της τεχνολογίας μπορεί και πρέπει να αποτελέσει πρώτης τάξεως εφόδιο του φοιτητικού(και όχι μόνο) κινήματος.

Στις 10 Ιανουαρίου 2008 ο Υπουργός Η υπογραφή συμφωνιών μεταξύ των Οικονομίας συνεπής ως προς τις μεγαλοεταιρειών λογισμικού και νέων δεσμεύσεις του με τις μεγάλες επιχειρήσεις τεχνολογιών και των κυβερνήσεων κρατών, εμφανίζει στο κοινοβούλιο νομοσχέδιο δεν είναι κάτι σπάνιο, πόσο μάλλον κάτι προς κύρωση αναφορικά με την συμφωνία καινούριο. Η ετήσια απώλεια κερδών λόγω της ελληνικής κυβέρνησης με την πειρατείας αποτελεί σημαντικό πλήγμα για Microsoft, εταιρεία κολοσσό του εταιρείες όπως η Microsoft και ταυτόχρονα ηλεκτρονικού εμπορίου και διεθνές ολόένα και μεγαλύτερη διάδοση των σύμβολο του καπιταλισμού στον τομέα των λύσεων ελεύθερου λογισμικού απειλεί το νέων τεχνολογιών και της πληροφορικής. μερίδιο στην πίτα για το σύνολο των Η κατάθεση του νομοσχεδίου αυτού κυρίαρχων επιχειρήσεων. Έτσι οι συμφωνίες έρχεται να σημάνει με τον τρόπο της μια με κυβερνήσεις κρατών ή με άλλες νέα εποχή πελατειακών σχέσεων του επιχειρήσεις για την προμήθεια λογισμικού, δημοσίου τομέα και εξάρτησης του από τα την παροχή υπηρεσιών μηχανοργάνωσης και μονοπώλια και το μεγάλο κεφάλαιο. Μαζί την ένταξη των μονάδων του διοικητικού με το νέο γύρο ξεπουλήματος των ΔΕΚΟ μηχανισμού σε συγκεκριμένα εταιρικά την Ολυμπιακή και της γενικευμένης προγράμματα κατα τα πρότυπα των παράδοσης της κρατικής περιουσίας σε συμβάσεων Δημοσίου - Ιδιωτικού, είναι μια ιδιώτες, το νέο γύρο διάλυσης του κράτους επικερδής και σίγουρη επενδυτική ευκαιρία. πρόνοιας με τις βολές στο ασφαλιστικό, το εξασφαλίζεται σίγουρη πελατεία με την νομοσχέδιο έρχεται να σημάνει και την μαζική πώληση μεγάλων αριθμών αδειών άνευ όρων παράδοση του κρατικού χρήσης, υποστήριξης και υπηρεσιών και άρα μηχανισμού στις υπηρεσίες του κολοσσού μακροχρόνια εμπορική σχέση. της πληροφορικής. Ταυτόχρονα με συγκεκριμένα η Microsoft έχει να εμφανίσει πρόσχημα την πρόσδεση στο “άρμα της μια ολοκληρωμένη γκάμα παροχής τέτοιων κοινωνίας της πληροφορίας” και της υπηρεσιών που ξεκινάει από την Ψηφιακής Στρατηγικής που έχει χαραχθεί μηχανοργάνωση μικρών επιχειρήσεων με το μέχρι το 2013 έρχεται να διαμορφώσει μια πολύ 250 υπολογιστές μέχρι τον συνολικό νέα κατάσταση στην σύμπραξη του εξοπλισμό, την παροχή εξυπηρέτησης και ελληνικού δημοσίου με τις εταιρίες του την ίδρυση ερευνητικών κέντρων για ιδιωτικού τομέα αλλά και στην ολόκληρους κρατικούς μηχανισμούς.

διαμόρφωση της εκπαιδευτικής κοινότητας και της ερευνητικής δραστηριότητας στην Ελλάδα.

Έτσι ενώ διεθνώς διαμορφώνονται νέες τάσεις με σαφή κατεύθυνση την υιοθέτηση λύσεων σε ελεύθερο λογισμικό από μια σειρά χωρών, το ελληνικό δημόσιο καλείται να παίξει το ρόλο του ντόπιου υπαλλήλου της Microsoft και η εκπαιδευτική και ακαδημαϊκή κοινότητα των ρόλο της δεξαμενής άντλησης εργατικού δυναμικού και του φορέα παραγωγής έρευνας με διάθεση στην ίδια και σε άλλες συνεργαζόμενες επιχειρήσεις.

Μια τέτοια συμφωνία διαφαινόταν ότι θα πραγματοποιηθεί εδώ και κάποιο καιρό μεταξύ της ελληνικής κυβέρνησης και της Microsoft. Ήδη από τον Μάιο του 2005 επί υπουργίας Μαριέττας Γιαννάκου, το Υπουργείο Παιδείας είχε συνάψει Μνημόνιο Συνεργασίας με την εν λόγω επιχείρηση για την προώθηση της χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση και την “ανάπτυξη των σχετικών δεξιοτήτων μαθητών και εκπαιδευτικών”. Η συνεργασία εκείνη εντασσόταν στο

επιχειρησιακό πρόγραμμα “Συνεργάτες στη Μάθηση” (Partners in Learning) που προωθεί η Microsoft διεθνώς και στο οποίο, σε συνεργασία με οργανισμούς όπως η UNESCO, έχει καταφέρει να εντάξει πάνω από 100 εκπαιδευτικούς μηχανισμούς κρατών. Με μια τέτοια συμφωνία η Microsoft δεν πωλεί άδειες χρήσης και εμφανίζεται ως χορηγός υπηρεσιών και λογισμικού, φροντίζοντας να εξασφαλίζει την χρήση και την διδασκαλία του λογισμικού της στις καμηλότερες εκπαιδευτικές βαθμίδες.

Το σχέδιο νόμου προς κύρωση στη βουλή αναφορικά με την παραπάνω συμφωνία κατέθεσε ο Γ. Αλογοσκούφης μόλις στις 10 Ιανουαρίου του 2008 και έκτοτε έχουν προκύψει διάφορα ερωτηματικά καθώς και αντιδράσεις σχετικά με το θέμα. Επι της ουσίας η συμφωνία προβλέπει την παροχή 70.000 αδειών χρήσης λογισμικού της Microsoft μέσα στα προσεχή τρία χρόνια και ενώ το Υπουργείο ισχυρίζεται ότι υπάρχει έκπτωση 20% αυτό δεν προκύπτει από πουθενά από το κείμενο της συμφωνίας. Η ίδια η συμφωνία κατατίθεται στην βουλή ενώ πολλά σημαντικά σημεία εξακολουθούν να μένουν ακαθόριστα όπως για παράδειγμα ο ακριβής τρόπος με τον οποίο θα ενταχθεί ο κρατικός μηχανισμός στο Πρόγραμμα Κυβερνητικής Ασφαλείας της Microsoft (Microsoft Government Security Program) ή πως ακριβώς θα δρομολογηθούν περαιτέρω συμφωνίες που υπονοούνται.

Την ίδια λοιπόν στιγμή που ακόμα και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ετοιμάζεται να επιβάλλει εκ νέου κυρώσεις στην Microsoft για ζητήματα μονοπωλιακών πρακτικών, η κυβέρνηση συνάπτει μια συμφωνία ώστε να παραχωρηθεί η δυνατότητα σε έναν μονοπωλιακό κολοσσό της πληροφορικής να “μεριμνήσει” για την μηχανοργάνωση καίριων λειτουργιών του δημοσίου τομέα και να παρέχει υπηρεσίες για δημόσια έγγραφα με κλειστό λογισμικό το οποίο είναι αδύνατο να ελεγχθεί από άλλους φορείς πλην της ίδιας της Microsoft. Της ίδιας εταιρείας που έχει παίξει ουκ ολίγες φορές το ρόλο του χαφιέ κυβερνήσεων και πρωτοπορεί στην εδραίωση της κυριαρχίας της με μονοπωλιακές πρακτικές και αντεργατικές πολιτικές όπως η δημιουργία

λογισμικού παρακολούθησης των εργαζομένων της και η σταθερή ετήσια απόλυση του 10% του εργατικού δυναμικού της.

Χαρακτηριστικές είναι οι παρεμβάσεις οργανώσεων για το ελεύθερο λογισμικό και την ελευθερία των δομών στο διαδίκτυο όπως η HELLUG (Ένωση Ελλήνων Χρηστών Λίνουξ), η FFII (Ελληνικό παράρτημα του Ιδρύματος για τις Ελεύθερες Δομές Πληροφοριών) και η Digital Rights που προειδοποιούν ότι παραβιάζονται ακόμα και οι περιβόητες αρχές του “ελεύθερου ανταγωνισμού”. Πράγματι με την επικύρωση μιας τέτοιας συμφωνίας αποκλείεται ουσιαστικά η δυνατότητα να εξοπλιστεί εκ νέου ο δημόσιος τομέας όχι απλά με ελεύθερο λογισμικό αλλά και με το λογισμικό άλλων εταιρειών πλην της Microsoft, που φροντίζει με την σειρά της να καθιστά απαραίτητη την χρήση και των υπολοίπων πακέτων λογισμικού που παρέχει.

Το ελληνικό δημόσιο έτσι λειτουργεί υποτελώς σαν ένας εγχώριος πλασιέ της Microsoft που φροντίζει να αγοράζει νόμιμα ολόκληρα τα πακέτα εφαρμογών της, να φροντίζει για την δωρεάν διαφήμιση τους μέσω του εκπαιδευτικού μηχανισμού, να εκπαιδεύει καθηγητές, μαθητές, δημόσιους υπάλληλους και ακαδημαϊκούς στην χρήση των πακέτων αυτών και να αναγκάζει μικρομεσαίες επιχειρήσεις που έχουν σχέση με υπηρεσίες του δημοσίου να εξοπλίζονται και αυτές με το κατάλληλο συμβατό λογισμικό. Η δε συμφωνία υπογορεύει στο δημόσιο να εξασφαλίζει ανα πάσα στιγμή και την νομιμότητα χρήσης του λογισμικού καθώς παρέχεται φυσικά η “*εύλογη συνδρομή στην Κυβέρνηση σε κάθε προσπάθεια ενημέρωσης του κοινού που μπορεί να διενεργήσει, προκειμένου να ενημερώσει τους πολίτες και τις επιχειρήσεις αναφορικά με την νομοθεσία περί προστασίας δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και τις συνέπειες της παραβίασης αυτών*”.

ΤΟ ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΣΑΝ ΛΥΣΗ

Οι λύσεις που μπορούν να δωθούν απο το ελεύθερο λογισμικό για την τοπική αυτοδιοίκηση στην παρούσα φάση φαίνεται πως είναι εξίσου ικανές και σε πολλά σημεία αδιαμφισβήτητα καλύτερες με αυτές που προτίθεται να δώσει η Microsoft ή άλλοι κολοσσοί της πληροφορικής. Αυτό μαρτυρούν οι αποφάσεις κρατών όπως η Ιαπωνία, το Περού, η Γερμανία, η Γαλλία, η Κούβα, η Βενεζουέλα, η Β. Κορέα και πολλές άλλες να χρησιμοποιήσουν κατα κόρον πλατφόρμες ελεύθερου λογισμικού όπως το debian ή το ubuntu και αντίστοιχα πακέτα σε ανοιχτό κώδικα όπως το OpenOffice (το “ανταγωνιστικό” πακέτο του Microsoft Office). Επιπλέον έχουν αναπτυχθεί και συγκεκριμένα λειτουργικά συστήματα που ικανοποιούν τις ανάγκες της κάθε χώρας, όπως το Nova OS της Κούβα*, το Red Star OS της Β. Κορέας** κλπ.

Το πρώτο ζήτημα στο οποίο έρχεται να απαντήσει η υιοθέτηση τέτοιων λύσεων είναι το ζήτημα του κόστους. Την στιγμή που η συμφωνία της ελληνικής κυβέρνησης με την Microsoft για 70.000 άδειες χρήσης με έκπτωση 20% αγγίζει ποσά της τάξης των 43.400.000€ χωρίς να συνυπολογιστεί το κόστος υποστήριξης, τα ίδια πακέτα μπορούν να αναζητηθούν στο ελεύθερο λογισμικό απολύτως δωρεάν, με την ίδια ποιότητα παροχής υπηρεσιών. Ειδάλλως με ασύγκριτα μικρότερο κόστος η κυβέρνηση θα μπορούσε να αναθέσει σε μια ελληνική εταιρία να προσαρμόσει το υπάρχον λογισμικό ανοιχτού κώδικα στις ανάγκες της εκάστοτε δημόσιας υπηρεσίας ή ακόμα καλύτερα να στραφεί στην ίδια την κοινότητα(Ελληνική κοινότητα ΕΛ/ΛΑΚ). Με αυτό τον τρόπο οι πολίτες ως χρήστες και μέλη της κοινότητας θα μπορούσαν να αλληλεπιδράσουν με τον τρόπο που αναφέρθηκε στα προηγούμενα κεφάλαια συνεισφέροντας στην βελτίωση του λογισμικού.

Η δε αδιαμφισβήτητη υπεροχή του ανοιχτού κώδικα έγκειται στην δυνατότητα που παρέχει στον έλεγχο του απο όλους. Ενω η Microsoft με πλατφόρμες όπως τα Windows sVista είναι πλέον περιβόητη για την ανασφάλεια που “προσφέρει” με ιούς, κατασκοπευτικό λογισμικό (spyware) και κρυφό λογισμικό που ελέγχει τις λειτουργίες του χρήστη (DRM), ο ανοιχτός κώδικας λειτουργεί και αναπτύσσεται σε συνθήκες απόλυτης διαφάνειας και ελευθερίας. Η ίδια εταιρεία έχει να καταθέσει περγαμηνές στην δημιουργία ολοκληρωμένων τρόπων παρακολούθησης των εργαζομένων της και στην αγαστή σύμπνοια με κυβερνήσεις όπως η Κίνα και οι ΗΠΑ για τον περιορισμό των ελευθεριών των χρηστών του λογισμικού της. Την στιγμή που διακυβεύεται η απλή χρήση των προϊόντων της σε λογισμικό στο σπίτι η χωρίς όρους παράδοση ενός κρατικού μηχανισμού στην λειτουργία της κατατάει επικίνδυνη φάρσα.

Η ακαδημαϊκή σημασία του να υιοθετηθεί το ελεύθερο λογισμικό είναι ακόμα πιο καίρια καθώς μπορεί να δοθεί η δυνατότητα σε όλους τους άμεσα εμπλεκόμενους φορείς να αναπτύξουν σύμφωνα με τις ανάγκες τους τις λειτουργίες που παρέχονται. Μέσω της κοινοτικής, ελεύθερης ανάπτυξης του λογισμικού μπορούν να δοθούν στ' αλήθεια νέες δυνατότητες εκμάθησης της πληροφορικής και άμεσης αλληλεπίδρασης των εργαζομένων με το αντικείμενο της εργασίας τους. Αντι λοιπόν να ενισχυθεί η αλλοτρίωση απο το αντικείμενο δουλειάς, η τεχνοφοβία και η επιβολή της κυριαρχίας στην γνώση απο τα μονοπώλια, και ενώ οι δυνατότητες που διανοίγονται απο τη σκοπιά της ελευθερίας της γνώσης και της εργασίας είναι ασύγκριτες, είναι μονόδρομος η σύγκρουση με τους εγχώριους καλοθελητές και υπαλλήλους των επιχειρήσεων και με τις λογικές που εκπροσωπούν.

Ελεύθερο λογισμικό έχει χρησιμοποιηθεί σε πλέον εξεζητημένα πεδία εφαρμογών με μεγάλη επιτυχία. Εντελώς ενδεικτικά μερικά παραδείγματα αναφέρονται παρακάτω:

- OLPC(one laptop per child = ένα λάπτοπ για κάθε παιδί). Η χρήση του linux ως λογισμικό σύστημα βοήθησε τον ΕλληνοΑμερικάνο καθηγητή Ν. Νεγρεπόντη να κρατήσει χαμηλά την τιμή του “λάπτοπ των 100 δολαρίων”
- [EPICS\(ExperimentalPhysicsandIndustrial Control System\) που χρησιμοποιείται στον ITER\(Διεθνής θερμοπυρηνικός αντιδραστήρας\), όπου και επιχειρείται η εκμετάλλευση της ενέργειας που αποδεσμεύεται κατά την πυρηνική σύντηξη.](http://www.iter.org/newsline/Pages/95/1305.aspx)
<http://www.aps.anl.gov/epics/>
- Το “Oscar project“. Είναι ένα πρόγραμμα για την σχεδίαση αυτοκινήτου με λογισμικό ανοικτού κώδικα. Ξεκίνησε στη Γερμανία και αναπτύχθηκε ώστε να ενσωματώσει και Αμερικανούς επαγγελματίες σχεδιαστές. (Οι οποίοι κάποια στιγμή σταμάτησαν την συμμετοχή τους. Στην αρχή το site ανέφεραν ότι έπρεπε να σταματήσουν χωρίς να μπορούν να πουν οτιδήποτε άλλο. Αργότερα ανακοίνωσαν ότι θα επιστρέψουν στις αρχές του 2004 χωρίς όμως να το πράξουν.)
- Τα συστήματα κατανεμημένης επεξεργασίας πληροφορίας([grid computing](#)). Επειδή στις μέρες μας ο όγκος των πληροφοριών που καλούνται να επεξεργαστούν διάφορα υπολογιστικά συστήματα είναι τεράστιος, η επεξεργασία αυτών καταμερίζεται σε πολλά τερματικά που επεξεργάζονται τα δεδομένα παράλληλα. Και σε αυτό τον τομέα τα καταφέρνουν περίφημα το linux και τα υπόλοιπα λειτουργικά συστήματα οικογένειας Unix. Έχουν μάλιστα δημιουργηθεί και διανομές ειδικές για αυτό το σκοπό(Red hat Cluster).
- Και φυσικά οι εφαρμογές στον προσωπικό Η/Υ του καθενός κυρίως μέσω του λειτουργικού συστήματος Linux, και οι δημοφιλείς φιλικές για το χρήστη διανομές(Ubuntu, Fedora, OpenSuse, κλπ) ελάχιστα έχουν να ζηλέψουν από τις δυνατότητες που παρουσιάζουν τα MS Windows, ενώ σε αρκετούς τομείς υπερτερούν σημαντικά(ασφάλεια, ταχύτητα, αξιοπιστία, γραφικά περιβάλλοντα χρήστη(GUI), κλπ).Ενδεικτικά δείτε εδώ για τις 100 δημοφιλέστερες open source εφαρμογές ***

Και φυσικά πάμπολλα ακόμα παραδείγματα.

Παραπομπές:

* <http://ubuntuforums.org/showthread.php?t=1067273>

** http://en.wikipedia.org/wiki/Red_Star_OS

*** <http://ubuntulinuxhelp.com/top-100-of-the-best-useful-opensource-applications>

Κάποιοι διαδικτυακοί σύνδεσμοι σχετικοί με το Ελεύθερο λογισμικό:

- Ελληνική κοινότητα ΕΛΛΑΚ

<http://ellak.gr/> Ελληνική κοινότητα ΕΛΛΑΚ

<http://planet.ellak.gr/> Ελληνικό portal για το ΕΛ/ΛΑΚ με δεκάδες παραπομπές.

<http://www.ubuntu-gr.org/> Ελληνική κοινότητα Ubuntu

<http://ubuntistas.ubuntu-gr.org/> Ηλεκτρονικό Δωρεάν περιοδικό

<http://www.chania-lug.gr/> Σύλλογος ΕΛ/ΛΑΚ Χανίων

<http://hellug.gr>

- Διεθνείς σελίδες ΕΛ/ΛΑΚ

<http://www.linux.org/>

Λινουξ

<http://ubuntuforums.org/>

Επίσημο φόρουμ της διεθνούς κοινότητας Ubuntu

<http://distrowatch.com/>

Όλες οι διανομές Linux και BSD

<http://tuxradar.com/>

Ιστοσελίδα με ποικίλο υλικό για το Linux + tutorials κλπ

- Ξένα Blogs σχετικά με το ΕΛ/ΛΑΚ

<http://www.tuxmachines.org/>

<http://www.ubuntugeek.com/>

<http://polishlinux.org/>

<http://www.arsgeek.com/category/technology/linux/>

<http://www.fsckin.com/>

<http://www.cyberciti.biz/>

- Ελληνικά Blogs σχετικά με το ΕΛΛΑΚ

<http://elkosmas.gr/>

<http://www.lourdass.name/>

<http://mysticalgr.awardspace.com/>

<http://tsakf.wordpress.com/>

και πολλά ακόμη...

Εκπαίδευση και ελεύθερο λογισμικό.

Ίσως η πλέον προοδευτική σκοπιά του ΕΛ/ΛΑΚ είναι η συνεισφορά του στην εκπαίδευση. Χρησιμοποιώντας λογισμικό ανοικτού κώδικα στην εκπαιδευτική διαδικασία προσαρμόζουμε το λογισμικό στις ανάγκες της εκπαίδευσης, αντιδιαμετρικά με τη χρήση του κλειστού λογισμικού, όπου έχουμε προσαρμογή της εκπαίδευσης στις ιδιαιτερότητες του λογισμικού!

Αρχικά η αλληλεπίδραση χρηστών-δημιουργών δημιουργεί μια σχέση ανάδρασης, που συντελεί στην συνεχώς βελτιστοποίηση του λογισμικού, στην καλλιέργεια κλίματος συναδελφικότητας μεταξύ των μελών της κοινότητας που το χρησιμοποιούν, και στην διεπιστημονική ανάπτυξη των εμπλεκόμενων. Έτσι η εκπαιδευτική διαδικασία μπορεί να γίνει πιο δημιουργική και πιο προσεδοφόρα.

Ιδιάζων ρόλο έχει το ΕΛ/ΛΑΚ στις σπουδές πληροφορικής. Με τη χρήση λογισμικού ανοικτού κώδικα ο διδασκόμενος εντριφύζει έμπρακτα στο αντικείμενο που σπουδάζει αφού του δίνεται πλέον η δυνατότητα να έχει την πρόσβαση στον πηγαίο κώδικα των εργαλείων που χρησιμοποιεί. Γνωρίζει έτσι εις βάθος το αντικείμενο του και ταυτόχρονα μπορεί να το εφαρμόζει, καθώς εμπνέεται από δημιουργίες άλλων προγραμματιστών, δανείζεται κομμάτια κώδικα ή εργαλεία, και αναλύσκει στην περαιτέρω ανάπτυξη αυτών, ή δικών του δημιουργημάτων αντί να προσπαθεί να ξανα-εφευρέσει τον τροχό. Η δυνατότητα που δίνεται στον μαθητή να είναι ταυτόχρονα και δημιουργός τον εισαγάγει σιγά σιγά στον χώρο της εργασίας μέσω της δημιουργικότερης πτυχής της.

Επιπλέον με τη διάδοση του ΕΛ/ΛΑΚ δίνεται η δυνατότητα σε νεαρούς guru των υπολογιστών να αρχίζουν να πειραματίζονται με αυτό χωρίς τους φραγμούς που επιβάλλει το κλειστό λογισμικό, και χωρίς να είναι τόσο αποκλειστικά αναγκαία η συνδρομή κάποιου εκπαιδευτικού. Επίσης δίνεται η δυνατότητα σε ανθρώπους που δεν έχουν σπουδάσει πληροφορική να έρθουν πιο κοντά με το αντικείμενο του λογισμικού και να ανακαλύψουν τον δημιουργικό και αειφόρο χαρακτήρα του προγραμματισμού.

ΤΟ ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΩΣ ΕΝΑΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Το ΕΛ/ΛΑΚ από τα πρώτα στάδια της δημιουργίας του αποτέλεσε μια επανάσταση στον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής. Τα εξής χαρακτηριστικά του:

1. Δεν υπόκειται σε σχέσεις εμπορικές σχέσεις αγοραστή/πωλητή
2. Δεν έχει πατρίδα

3. Η συνεργασία αποτελεί τη βάση της δραστηριότητας

4. Η ικανοποίηση της προσφοράς προς την κοινότητα αποτελεί στόχο της παραγωγής

οδήγησαν πολλούς μελετητές του να συμπεράνουν ότι έχουμε την πρώτη μεγάλη δημιουργία με κομμουνιστικούς όρους παραγωγής εντός του καπιταλισμού. Κάτι τέτοιο συνεπάγεται ότι οι παραγωγικές δυνατότητες που υπάρχουν στην σημερινή εποχή, καθιστούν εφικτή μια άλλη οργάνωση της παραγωγής(εννοώντας την αναδιαμόρφωση των παραγωγικών σχέσεων), τουλάχιστον σε κάποιους τεχνολογικούς τομείς.

Η ελεύθερη πρόσβαση στα μέσα παραγωγής του λογισμικού(οι γλώσσες προγραμματισμού, το διαδίκτυο ως μέσο διάδοσης, τα ηλεκτρονικά εγχειρίδια) οδήγησαν σε μια αλματώδη ανάπτυξη αυτού, η οποία δεν έχει σύνορα και δεν προϋποθέτει εμπορικές σχέσεις ως προαπαιτούμενο στοιχείο. Έτσι η προϋπόθεση της ύπαρξης ικανοποιητικού ποσοστού κέρδους από την παραγωγή για τον κάτοχο των μέσων παραγωγής, δεν αποτελεί πλέον εμπόδιο για την ελεύθερη ανάπτυξη του αγαθού.

Επιπλέον αποδείχτηκε ότι η ικανοποίηση της προσφοράς προς την κοινότητα ως στόχος της παραγωγής είναι πολύ πιο δημιουργικός παράγοντας από 'τι θεωρούνταν.

Τελικά η ιδεολογία πίσω από το ελεύθερο λογισμικό σε αντιπαράθεση με την ιδεολογία του ιδιόκτητου λογισμικού, εγείρει ερωτήματα και προβληματισμούς για την διαφορετική ηθική των “κόσμων” που αυτά πρεσβεύουν. Τον κόσμο της ελεύθερης ανάπτυξης με γνώμονα τις ανάγκες τις κοινωνίας σε αντιπαράθεση με τον κόσμο των νόμων της αγοράς.

Πολύ εύστοχα ο καθηγητής φιλ/φίας του παν/μίου Αθηνών Παναγιώτης Πέρρος αναφέρει:

“ Η νοοτροπία του «καθεδρικού» μοντέλου ανάπτυξης ιδιόκτητου λογισμικού παραβαίνει εξίσου την ηθική αρχή του Καντ ότι ο άνθρωπος πρέπει πάντοτε να αντιμετωπίζεται ως σκοπός και όχι ως μέσον. Η εμπορική βιομηχανία έχει ως σκοπό τη διάδοση του προγράμματος αποβλέποντας στο οικονομικό όφελος και την αύξηση της φήμης της, ενώ η κοινότητα ελεύθερου λογισμικού έχει ως σκοπό απευθείας τον άνθρωπο και την ωφέλεια που μπορεί να αποκομίσει από ένα λογισμικό. Ταυτόχρονα διαπιστώνει ότι η σύγχρονή του βιομηχανία παραγωγής λογισμικού βασίζεται σε θεμέλια που προκαλούν καταστροφή, πράγμα που βρίσκεται σαφέστατα στους αντίποδες της γνώσης και της επιστημονικής προόδου. “

Τα παραπάνω δεν μπορούν παρά να πυροδοτήσουν σκέψεις για το κατά πόσο έχουμε φτάσει στην εποχή, που το όραμα του σπουδαίου διανοητή του 19ου αιώνα Καρλ Μαρξ για μια νέα μετά-καπιταλιστική κοινωνία, -χωρίς εμπορικές σχέσεις (και πρώτα απ' όλα χωρίς μισθωτή εργασία) -χωρίς πατρίδες (“Οι εργάτες δεν έχουν πατρίδα”) -βασισμένη στην ελεύθερη συνεργασία των παραγωγών (χωρίς τάξεις), όπου “η ελεύθερη ανάπτυξη του κάθε ένα αποτελεί όρο για την ελεύθερη ανάπτυξη όλων” ... είναι προ των πυλών.

